

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

s.remissvar@regeringskansliet.se
Stefan.oscarson@regeringskansliet.se
diarienummer S2019/04594/SF

Vår ref.: Svein Tore Hansen

Er ref.: Stefan Oscarsson

Stockholm, 13 februari 2020

Remissynpunkter - Betänkandet Ett bättre premiepensionssystem (SOU 2019:44)

SKAGEN Fonder (SKAGEN) står som medlemmar i Fondbolagens förening bakom det yttrande som av föreningen har inlämnats till Socialdepartementet rörande rubricerade förslag. SKAGEN vill i tillägg belysa några av föreningens yttranden för att tydliggöra SKAGEN Fonders syn på det betänkande som nu föreslås.

Avgränsning

SKAGEN väljer endast att inkomma med kommentarer kring den del av utredningen som berör en begränsning av premiepensionsspararnas valmöjligheter inom fondtorget samt aspekter som därvid kan komma att påverka den svenska fond- och sparandemarknaden i stort.

Introduktion

SKAGEN uppskattar möjligheten att lämna synpunkter på rubricerade betänkande då utredningen har stor betydelse för fondsparares egna fria val och fondbolags aktörers förmåga att konkurrera på en öppen och fri marknad. Riksdagens Pensionsgrupp uttrycker det såsom följande: "premiepensionen ska bidra till hållbara, trygga och goda pensioner för alla". Häri spelar förvaltare av pensionsmedlen en central roll.

SKAGEN är en av de större fondförvaltarna på den svenska marknaden och förvaltar drygt 8 miljarder kronor inom premiepensionen åt uppskattningsvis 111 000 premiepensionssparare. Totalt sett förvaltar bolaget över 66 miljarder kronor åt huvudsakligen nordiska fondsparare. En stor del av SKAGENS förvaltade kapital är relaterat till pensionssparande och redan år 2001 etablerade SKAGEN ett flertal fonder på Pensionsmyndighetens plattform för premiepensionssparande. Per idag har SKAGEN fem ingångna fondavtal inom premiepensionen. SKAGEN ingår, tillsammans med bland annat SPP Fonder i Storebrand-koncernen.

Nyligen implementerade förändringar för ökat konsumentskydd bör ges tid att verka

I samband med Finansdepartementets tidigare promemoria "Ett tryggt och mer hållbart premiepensionssystem" välkomnade SKAGEN att kraftfulla åtgärder skulle vidtagas för att stärka konsumentskyddet ytterligare på premiepensionsmyndighetens fondtorg. Att sparare ska känna sig trygga när de väljer fonder och att fondförvaltare ska ha ett hållbart och förutsägbart ramverk att förhålla sig till är en självklarhet. Av det så kallade 30-punktsprogrammet som ovanstående promemoria lyfte fram implementerades därefter 29 punkter av detta program.

Strängare krav och noggrann och professionell granskning av samtliga aktörer som ansökt om att få ingå avtal med Premiepensionsmyndigheten bedömer SKAGEN vara mycket effektivt för att stävja potentiella oegentligheter på fondtorget framöver. I tillägg har antalet fonder begränsats kraftigt via bland annat kvantitativa krav såsom att en fond måste ha minst tre års historik, minst SEK 500m av en fonds förvaltade kapital måste finnas utanför Premiepensionsmyndighetens fondtorg, samt krav på minsta tids verksamhetshistorik för fondbolag. Det under förra året minskade utbudet av fonder och därmed valmöjligheterna för premiepensionsspararna beror framförallt på dessa införda kvantitativa krav. Inte på grund av noterade oegentligheter.

Mindre än ett år har dock passerat sedan ovanstående kraftiga åtgärder för att stärka konsumentskyddet implementerades genom nya ingångna fondavtal mellan fondförvaltare, såsom SKAGEN, och Premiepensionsmyndigheten. Trots detta föreslås i den nu aktuella utredningen att nuvarande struktur, vilken SKAGEN bedömer vara väl fungerande, och för allmännyttan fylla en mycket viktig del av det svenska pensionssystemet, i stora delar helt ska rivas upp. Trots att de under 2019 ingångna åtgärderna, i 30-punktsprogrammet, knappt har börjat tillåtas verka. Effekterna av dessa nya åtgärder kan omöjligt utvärderas på ett säkert sätt efter så knapp tid. En naturlig konsekvens av detta faktum bör vara att låta programmet verka över en längre period för att därefter senare kunna göra en grundlig och erfarenhetsbaserad analys av konsekvenser och verkan.

Pensionssparare riskerar att fråntas möjligheten att göra fria val

Oavsett typ av förvaltning så tyder mycket i utredningen på att passiv, indexnära förvaltning är att föredra. SKAGEN anser att aktiv- och passiv förvaltning båda fyller en funktion i samhället. Det ena utesluter inte det andra. Med det sagt anser SKAGEN det vara olyckligt, och inte ligga i pensionsspararnas intresse att begränsa möjligheten för de sparare som även i fortsättningen vill kunna göra fria val inom ett brett utbud av aktiv- och passiv förvaltning. Detta är något som SKAGEN bedömer fungera bra i fondtorgets nuvarande arkitektur och vara till gagn för de sparare på fondtorget som vill göra egna val. För de sparare som inte vill göra egna val finns redan idag ett väl fungerande ickevalsalternativ via AP7 Såfa.

Premiepensionsmyndigheten kan med enkla kommunikativa grepp säkra att sparare får god och tillförlitlig information om att man inte behöver göra egna val, men att möjligheten tillgängliggörs om man så önskar. SKAGEN anser inte att ett system som tillhandahåller både ickevalsalternativ och fria val skulle vara en komplicerande faktor inom fondtorget. Här vill SKAGEN påminna om att detta system redan existerar och är väl inarbetat.

Aktiv förvaltning, både inom- och utom Premiepensionsmyndighetens fondtorg fyller en viktig funktion i samhället. Inte minst är detta kopplat till en aktiv ägarstyrning, bolags möjlighet till kapitalanskaffning, prissättning av finansiella instrument och i det hållbarhetsarbete som bedrivs i kraftigt växande grad av kapitalmarknadens olika aktörer. Sett i relation till den betydliga påverkan, genom sin storlek, som premiepensionssystemet representerar i det svenska samhället generellt och inom den svenska värdepappersmarknaden speciellt bör Premiepensionsmyndigheten tvärt om säkerställa en bred och sund konkurrens mellan fondmarknadens aktörer. Detta genom att lägga tillräkta för aktiv förvaltnings plats på fondtorget. I tillägg torde upprättandet av fondtorget för premiepension ha varit- och är viktigt för allmänhetens förståelse av sparande i stort.

En trend i branschen under de senaste åren, och som fortfarande råder, är att fondförvaltning är under stark prispress. Detta har varit en av flera orsaker till att pengaströmmar har gått från aktiva- till passiva produkter. Mekanismer på den öppna marknaden har fungerat som förväntat. När det gäller fondtorget är det relevant att påminna om att Premiepensionsmyndigheten genom fondavtal historiskt sett har säkrat att spararna på fondtorget haft tillgång till aktivt förvaltade fonder av hög kvalitet till kraftigt rabatterade priser. Detta faktum har förstärkts ytterligare med de nya fondavtal som ligger till grund för den nuvarande strukturen. SKAGEN hävdar därför att prisnivån på aktiva fonder gentemot passiva/indexfonder på fondtorget är mindre relevant i detta sammanhang.

Centralt för fondbolags verksamhet är att handla i samtliga andelsägares gemensamma intresse

Oavsett om andelsägarna investerat via en så kallad nominee såsom Premiepensionsmyndigheten eller direkt hos fondbolaget skall SKAGEN alltid agera i andelsägarnas intresse. SKAGEN bedömer, vilket i sammanfattningen redogjorts för, att ett upphandlat fondtorg, såsom nuvarande utredning lagt fram ett ramverk för, inte nödvändigtvis ligger i SKAGENS andelsägares intresse i sin nuvarande form. Detta då utredningen tillför många osäkerhetsfaktorer genom på vissa punkter oadresserade frågeställningar för andelsägarna. Till exempel finns oklarheter som medför stora risker, bland annat om hur en fond bedöms vara "bäst" samt hur en andelsägares tidigare fondval kommer att hanteras om byte av förvaltare beslutas att

genomföras av den nya föreslagna myndigheten. SKAGEN ser risker i att för många och för stora bedömningar och beslut kommer bygga på eventuellt godtyckliga värderingar hos enskilda personer och tjänstemän inom den nya myndigheten. Frånvaron av objektiva kriterier och förutsägbarhet för fondbolagen, därtill hörande avgörande kriterier med stora konsekvenser, upplevs som bekymmersamt och inte i linje med den förväntansbild som ges offentlig förvaltning.

Sammanfattningsvis:

Risken för att framtida tvångsbyten kommer skapa osäkerhet bedömer SKAGEN som påfallande. Om en andelsägare mot sin vilja tvingas byta placeringsinriktning från en aktiv värdeförvaltning till en framtida passiv indexförvaltning ser vi inget i utredningen som kan leda i bevis att det skulle gagna en sådan pensionssparare. Vare sig sett utifrån ett riskperspektiv, avkastningsperspektiv eller kostnadsperspektiv.

Konsumenter gynnas normalt av att det finns en sund konkurrens på en öppen och fri marknad. Det gäller även inom ramen för premiepensionen. Att en mångfald av aktörer och fondval erbjuds på det nuvarande fondtorget anser SKAGEN bidra till att fondbolag håller- och hela tiden drivs till att arbeta med att förbättra kvalitén på sina produkter inom premiepensionen. Därmed ökar sannolikheten till att uppnå en premiepension som "ska bidra till hållbara, trygga och goda pensioner för alla". I långt större utsträckning än vad som riskerar att bli fallet på ett mer avskalat fondtorg, där dessa i grunden sunda marknadskrafter riskerar att sättas ur spel.

I tillägg ligger det stor grund i att tro att det omfattande revisionsarbete som redan är genomfört av Premiepensionsmyndigheten mycket långtgående tar hänsyn till spararna genom stränga krav till både fondbolag och fonder.

Övriga förslag i utredningen lämnar SKAGEN utan erinran och hänvisar till Fondbolagens Förenings remissvar.

Med vänlig hälsning
SKAGEN AS

Per Wennberg
VD SKAGEN AS (Norge) filial